

Työeläkelaitoksille

EU-JATKOELÄKKEIDEN MYÖNTÄMINEN

1

Uusi tulkintakannanotto jatkoeläkkeisiin

Suomen työeläkejärjestelmässä lokakuussa 1994 otetun tulkintakannan mukaan työkyvyttömyyseläkkeiden jatkohakemuksia käsiteltiin ns. uusina hakemuksina. Jatko ohjeistettiin laskemaan uudelleen EU-säännösten mukaisesti, jos eläkettä jatkettiin 1.1.1994 jälkeen annetulla päätöksellä 1.1.1994 jälkeiselle ajalle. Kanta perustui Ruotsin kanssa käytyihin neuvotteluihin.

Ruotsissa tammikuussa 1996 Riksförsäkringsverketissä käytyjen neuvottelujen jälkeen päädyttiin siihen, että ennen 1.1.1994 alkaneita jatkoeläkkeitä käsitellään vanhoina kansallisina eläkkeinä. Jos siis määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeen eläketapahtuma on sattunut ennen 1.1.1994 ja ensimmäinen eläkepäätös on annettu ennen 1.1.1994, eläkettä ei jatkon yhteydessä muuteta EU-säännösten mukaiseksi.

Suojasäännös

Jos määräaikainen työkyvyttömyyseläke on myönnetty ensimmäisen kerran siten, että eläketapahtuma on ollut ennen 1.1.1994 ja eläke on alkanut ennen 1.1.1994, mutta eläkepäätös ensimmäisestä myönnöstä on annettu vasta 1.1.1994 jälkeen, eläkkeeseen sovelletaan suojasäännöstä (asetuksen 574/72 118 artikla). Tällöin eläke lasketaan ajalle ennen 1.1.1994 kansallisten säännösten mukaisena ja 1.1.1994 jälkeiselle ajalle EU-säännösten mukaisena. Jos EU-säännösten mukaisten eläkkeiden yhteismäärä on suurempi, eläke on myönnetty EU-eläkkeenä 1.1.1994 lukien. Näiden eläkkeiden määrää ei muuteta jatkon yhteydessä.

Suomi

Jatkoa ei siis lasketa EU-säännösten mukaan, jos ensimmäinen päätös määräaikaisen eläkkeen myönnöstä on tehty ennen 1.1.1994 ja

- määräaikaiselle täydelle eläkkeelle myönnetään jatkoa täytenä tai osaeläkkeen suuruisena kuntoutustukena
- määräaikaiselle täydelle eläkkeelle myönnetään jatkoa täytenä työkyvyttömyyseläkkeenä tai osaeläkkeenä
- määräaikaiselle osaeläkkeelle myönnetään jatkoa osaeläkkeen suuruisena tai täytenä kuntoutustukena
- määräaikaiselle osaeläkkeelle myönnetään jatkoa osatyökyvyttömyyseläkkeenä tai täytenä eläkkeenä.

Ruotsi

Myöskään Ruotsi ei muuta ennen 1.1.1994 alkaneen ATP-eläkkeen määrää EU-säännösten tai pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen mukaiseksi, jollei Suomi tarkista jatkoeläkettään näiden säännösten mukaiseksi.

Ruotsin eläke voi olla pysyvä työkyvyttömyyseläke silloin, kun Suomen eläke on määräaikainen. Vastaavasti Suomen työkyvyttömyyseläke saattaa olla myönnetty toistaiseksi, vaikka Ruotsissa on myönnetty eläke määräajaksi (sjukbidrag). Eläkettä ei kuitenkaan näissäkään tilanteissa tarkisteta EU-säännösten mukaiseksi, jos määräaikaista eläkettä jatketaan ja eläketapahtuma on sattunut ennen 1.1.1994.

2

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Jos eläkkeen määrä ei muutu sen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi, eläkettä ei tarkisteta EU-säännösten mukaiseksi. Jos ulkomailta saapuu eläkehakemus, eläkelaitos kopioi vanhan päätöksensä, täyttää sen perusteella lomakkeen E 210 ja lähettää sen päätöksen kanssa Eläketurvakeskukselle toimittavaksi ulkomaan käsittelevälle laitokselle.

Jos eläkkeen määrä tarkistetaan vanhuuseläkkeen myöntämisen yhteydessä (esimerkiksi rajoitussäännöksellä hylätty työsuhde liitetään eläkkeeseen), vanhuuseläke lasketaan EU-säännösten mukaisesti. Tällöin eläkelaitos virittää hakemuksen EU-hakemukseksi, tilaa vakuutuskausitodistuksen E 205 ja menettelee muutoinkin, kuten uusissa EU-hakemuksissa.

3

Oikaistavat jatkopäätökset

Väliaikainen päätös

Jos jatkopäätös on annettu väliaikaisena, eläkkeen voi muuttaa kansallisten säännösten mukaiseksi alusta alkaen.

Itseoikaisu

Jos eläkelaitos on jo muuttanut ennen 1.1.1994 alkaneen täysitehoisen määräaikaisen eläkkeen jatkon yhteydessä EU-säännösten mukaiseksi siten, että tuleva aika on ositettu, eläkelaitos oikaisee eläkkeen kansallisten säännösten mukaiseksi taannehtivasti siitä alkaen, kun eläkkeen määrä muutettiin. Näissä tapauksissa eläkkeen määrä suurenee.

Tarkistus

Jos eläkelaitos on myöntänyt ennen 1.1.1994 alkaneen määräaikaisen eläkkeen jatkon lopullisella päätöksellä tulevan ajan pro rata -eläkkeenä, eläkelaitos voi nyt tarkistaa eläkkeen pienemmäksi tarkistuspäätöstä seuraavan kuukauden alusta tai seuraavan jatkon alkamisesta eteenpäin.

Asiavirheen korjaaminen
Purku

Vaihtoehtoisesti eläkelaitos voi myös, eläkkeensaajan suostumuksella, korjata lopullisen päätöksen asiavirheenä tai hakea päätöksen purkua eläkkeen oikaisemiseksi taannehtivasti siitä alkaen, kun eläke muutettiin tulevan ajan pro rata -eläkkeeksi.

Takaisinperintä

Eläkelaitos harkitsee, periikö se takaisin liikaa maksamaansa eläkettä.

4

Tarkistuspyyntö

Jos eläkkeensaaja haluaa jatkoeläkkeensä määrättäväksi EU-säännösten mukaan, hän voi pyytää eläkkeensä tarkistamista. Jos tarkistuspyyntö on tehty ennen 31.12.1995, jatkoeläke tarkistetaan 1.1.1994 alkaen, jos

työeläkkeiden yhteismäärä EU-säännösten mukaan laskettuna on suurempi kuin kansallisten säännösten mukaan laskettujen eläkkeiden yhteismäärä.

Jos tarkistushakemus tehdään tämän jälkeen, eläke tarkistetaan hakemusta seuraavan kuukauden alusta.

Ruotsi tulkitsee asetuksen 1408/71 eläkkeen tarkistusta koskevia säännöksiä (94.5 artikla) siten, että asetuksen säännökset eivät voi synnyttää Ruotsin tulevan ajan oikeutta, jollei sitä kansallisen lainsäädännön mukaan ollut eläketapahtumahetkellä.

Jos jatkon yhteydessä eläke tarkistetaan pyynnöstä EU-eläkkeeksi, hakemusmenettely hoidetaan samalla tavalla kuin tarkistushakemuksissa. Tarkistushakemusten käsittelystä annetaan menettelyohjeet myöhemmin erikseen.

5

Hakemusmenettely

Uudet jatkot ja kuntoutustuet

Jos määräaikainen eläke on ensimmäisen kerran myönnetty 1.1.1994 jälkeen EU-säännösten mukaisena, eläkkeen jatkon yhteydessä ei noudateta täyttä EU-menettelyä. Jatkopäätöksistä ei laadita enää uutta yhteenvetopäätöstä. Sen vuoksi jatkomenettely hoidetaan kevennettynä seuraavasti:

Suomessa jatkohakemukseksi riittää pelkkä lääkärinlausunto, mutta muihin EU-maihin on lähetettävä varsinainen hakemuslomake E 204. Kun Suomessa asuva eläkkeensaaja lähettää työeläkelaitokseen ainoastaan lääkärinlausunnon jatkohakemukseksi ja Eläketurvakeskus on käsittelevä laitos, eläkelaitos lähettää lääkärinlausunnon kopion Eläketurvakeskukselle kertoen lähetteessä, että kyseessä on jatkohakemus.

Eläketurvakeskus täyttää E-hakemuslomakkeen E 204 ja lähettää sen sekä lääkärinlausunnon ulkomaille. Ulkomaan eläkelaitos lähettää oman päätöksensä käsittelevälle laitokselle. Ulkomaan eläkepäätös rekisteröidään eläketapahtumarekisteriin, mutta yhteenvetopäätöstä tehdä. Suomen työeläkelaitosten ei myöskään tarvitse lähettää päätösjäljennöstä käsittelevälle laitokselle.

Vanhat jatkot

Myös ennen 1.1.1994 alkaneiden eläkkeiden jatkoissa lääkärinlausunto lähetetään Eläketurvakeskukselle, jos hakemus on vastaanotettu työeläkejärjestelmässä. Eläketurvakeskus täyttää lomakkeen E 204, mutta ilmoittaa lomakkeella, että Suomen eläketapahtuma on sattunut ennen 1.1.1994 eikä Suomi sen vuoksi laske eläkettä EU-säännöin. Kun jatkoeläkkeen määrää ei tarkisteta EU-säännösten mukaiseksi, EU-hakemusmenettelyä ei muilta osin noudateta. Eläkelaitoksen ei tarvitse myöskään lähettää päätösjäljennöstä Ruotsiin toimitettavaksi.

Kun ulkomailta saapuu Eläketurvakeskuksen UM-hakemusjaostoon E 204 lomake ja eläketapahtumarekisteristä nähdään, että kysymys on ennen 1.1.1994 alkaneen työkyvyttömyyseläkkeen jatkohakemuksesta, ulkomaisten hakemusten jaosto ilmoittaa tietopalveluosastolle, ettei jatkoa viritetä EU-hakemukseksi.

Kela käsittelevä laitos   Myös silloin kun Kela on käsittelevä laitos, menetellään edellä kuvatulla tavalla.

6
Rekisteröintiohjeet   Rekisteröintiohjeet annetaan erikseen yleiskirjeessä C 2/96.